

JB 1994/50 CBB, 01-03-1994, 92/1574/074/090

Overgangsrecht, Regeling op grondslag van richtlijnen, Richtlijnen op te vatten als wettelijke voorschriften, Redelijke toepassing, Geen proceskostenveroordeling.

Aflevering 1994 afl.

College College van Beroep voor het bedrijfsleven

Datum 1 maart 1994

Rolnummer 92/1574/074/090

Mr. Tjin

Rechter(s) Mr. Verwayen

Mr. Lourens

B M te A,

verzoeker,

Partijen tegen

het Centraal orgaan tarieven gezondheidszorg te Utrecht,

verweerder.

Noot MAH

Trefwoorden Overgangsrecht, Regeling op grondslag van richtlijnen, Richtlijnen op te vatten als wettelijke voorschriften, Redelijke toepassing, Geen proceskostenveroordeling.

[Awb - 8:75](#)

Regelgeving [Wet ARBO - 5](#)

[Wet tarieven gezondheidszorg](#)

» Samenvatting

Samenvatting

Beroep tegen vaststelling van tarievenregeling inzake maximumtarieven per patiënt voor huisartsenhulp (...) Beslissing op het beroep met toepassing van de Wet ARBO zoals die luidde voor 1 januari 1994. Bestreden besluit gebaseerd op richtlijn tariefopbouw. Goedgekeurde richtlijnen gelden in beginsel als wettelijke voorschriften waaraan verweerder uitvoering dient te geven tenzij de betrokken richtlijn wegens strijd met een rechtsregel van hogere orde onverbindend is dan wel verweerder in redelijkheid tot afwijken van de richtlijn gehouden zou zijn. Geen plaats voor het oordeel dat verweerder bij afweging van alle betrokken belangen niet in redelijkheid tot het vaststellen van het richtlijn onderdeel heeft kunnen komen.

[beslissing/besluit](#)

» Uitspraak

Uitspraak

1. Het verloop van de procedure

Bij een op 4 juni 1992 verzonden beslissing heeft verweerder de maximum tarieven per patiënt voor huisartsenhulp en hulp door huisartsen ten behoeve van niet-ziekenfondsverzekerden, welke door huisartsen rechtsgeldig in rekening kunnen worden gebracht met ingang van 1 juli 1992, goedgekeurd. Daarbij is onder meer verdubbeling van het tarief voorzien tijdens bepaalde uren, waaronder de uren tussen 20.00 uur en 8.00 uur op doordeweekse dagen.

Bij een op 1 juli 1992 ter griffie van het College ingekomen verzoekschrift heeft verzoeker tegen die beslissing beroep ingesteld. Daarbij heeft hij kennelijk beoogd te vorderen dat het College de bestreden beslissing vernietigt en bepaalt dat verweerder een nieuwe tariefbeslissing neemt, waarbij de hiervoor bedoelde tariefverdubbeling ingaat op een eerder tijdstip, bijvoorbeeld 17.00 uur.

Na te hebben medegedeeld het verzoekschrift niet als bezwaarschrift aan te merken, heeft verweerder op 24 juni 1993 een verweerschrift ingediend, strekkende tot verwerping van het beroep.

Het College heeft de zaak behandeld ter openbare terechtzitting van 18 januari 1994, waar partijen hun standpunten nader hebben toegelicht, verzoeker in persoon en verweerder bij monde van zijn gemachtigde.

2. De grondslag van het geschil

Het geschil vindt zijn grondslag in de navolgende feiten, welke op grond van de gedingstukken en het verhandelde ter terechtzitting voor het College zijn komen vast te staan:

- Verzoeker is huisarts.
- Verweerder heeft diverse richtlijnen vastgesteld inzake de opbouw en de wijze van berekening van de tarieven, welke door huisartsen in rekening kunnen worden gebracht.

Een van deze richtlijnen is Richtlijn V/5000/4.2.1./2, welke betrekking heeft op de tariefopbouw van de maximumtarieven huisartsenhulp in de particuliere praktijk. In deze richtlijn, welke in werking is getreden op 1 januari 1992, is onder meer bepaald:

'Een verdubbeling van het tarief is tijdens bepaalde uren toegestaan, indien vaststaat dat het tijdstip waarop de hulp is verleend de patiënt is aan te rekenen. Deze uren betreffen de tijdsperiode tussen 20.00 uur en 08.00 uur en de tijdsperiode tussen zaterdagmorgen 08.00 uur en zaterdagavond 20.00 uur en de tijdsperiode tussen zondagmorgen 08.00 uur en zondagavond 20.00 uur.

Daarbij wordt ervan uitgegaan dat deze verrichtingen binnen het totaal blijven van de als uitgangspunt voor de rekennormpraktijk voor de inkomensbestanddelen aangenomen aantal verrichtingen per jaar, zodat dit dubbel tarief geen invloed heeft op het totaal inkomen, maar wel op het uiteindelijke tarief per verrichting.'

- De hiervoor weergegeven toestemming tot verdubbeling van het tarief welke met zoveel woorden sedert 1983 in de achtereenvolgende tariefbeslissingen is opgenomen op basis van overeenstemming tussen LHV, KLOZ en KPZ, komt overeen met hetgeen destijds (in 1971) door de Commissie huisartsentarieven van particuliere patiënten (Commissie Donner) dienaangaande is geadviseerd.
- In de bestreden tariefbeslissing no. 5000/1500/92/I, welke met ingang van 1 januari 1993 is vervangen door een -overigens op dit punt gelijklopende- nieuwe beslissing, is in de daartoe behorende Bijlage onder de rubrieken 03, 04 (consulten), 07, 08 (visites) en 10 (telefonisch consult) een (dubbel) nacht/weekendtarief voorzien, waarbij, blijkens de van toepassing zijnde voetnoot, het volgende geldt:

'1. Deze verdubbeling van het tarief is tijdens bepaalde uren alleen toegestaan, indien vaststaat dat het tijdstip waarop de hulp is verleend de patiënt is aan te rekenen. Deze uren betreffen de tijdsperiode tussen 20.00 uur en 08.00 uur en de tijdsperiode tussen zaterdagmorgen 08.00 uur en zaterdagavond 20.00 uur en de tijdsperiode tussen zondagmorgen 08.00 uur en zondagavond 20.00 uur.'

3. De grieven van verzoeker

Verzoekers bezwaren richten zich uitsluitend tegen het onderdeel van de tariefbeslissing, op grond waarvan voor (telefonische) consulten en visites pas na 20.00 uur 's avonds het dubbele tarief in rekening kan worden gebracht. Naar zijn mening gebiedt de redelijkheid dat voor het ingangstijdstip van de nacht- en weekendtarieven aansluiting wordt gezocht bij maatschappelijke ontwikkelingen en de algemene praktijk en dat daarbij rekening wordt gehouden met de extra tijd en kosten welke gemoeid zijn met hulpverlening buiten de gebruikelijke werktijd. Op grond hiervan zou bedoeld tijdstip gesteld moeten worden op het einde van de als redelijk geachte reguliere werktijd, bijvoorbeeld 17.00 uur.

Ter ondersteuning van zijn standpunt heeft verzoeker onder meer gewezen op de omstandigheid dat laboratoria en apotheken hun reguliere diensten doorgaans tussen 16.00 uur en 17.30 uur beëindigen, hetgeen ook voor de praktijkassistente geldt. Vanaf dat tijdstip ontstaan derhalve extra kosten, verband houdend met het organiseren van extra voorzieningen. Bij een praktijk buiten het woonhuis ontstaan, gelet op de werktijden in het algemeen, na bedoeld tijdstip eveneens extra kosten. Belangeloze medewerking van de echtgeno(o)t(e) is niet meer vanzelfsprekend. De waarnemertarieven, tenslotte, zijn sterk gestegen. De waarneming gaat doorgaans reeds omstreeks 17.00 uur in.

4. Het standpunt van verweerder

Verweerder heeft er op gewezen dat de regeling omtrent het nachttarief tot stand is gekomen op voorstel van en in overeenstemming met het gevoelen van de representatieve organisatie van huisartsen (LHV). Ook ten tijde van de bestreden beslissing zijn van de zijde van de LHV geen bezwaren tegen deze regeling geuit. Voorts is, samengevat, het volgende opgemerkt.

Bij de bepaling van het niveau van het inkomensdeel in de tarieven is rekening gehouden met de zwaarte van het beroep van huisarts, met inbegrip van overwerk. Aan het kostengedeelte in het tarief ligt een redelijk te achten kostenbudget ten grondslag, waarin de extra kosten die een huisarts voor werkzaamheden 's nachts zou moeten maken, begrepen zijn.

Het financiële belang, tenslotte, van een huisarts bij vervroeging van het tijdstip, waarop het dubbele tarief ingaat, is zeer betrekkelijk. In de rekenormpraktijk wordt rekening gehouden met een bepaald percentage irreguliere verrichtingen. Wordt het aanvangstijdstip van de nachtdienst vervroegd, dan zal het percentage irreguliere verrichtingen hoger moeten worden, zodat ook de rekenormpraktijk hoger wordt en het tarief per consultenheid dús lager. Voor de gemiddelde huisarts zal een vervroeging van het aanvangstijdstip van de nachtdienst per saldo geen financieel voordeel opleveren.

5. De beoordeling

Met ingang van 1 januari 1994 is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in werking getreden en de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie gewijzigd. De in dit kader gegeven wettelijke regels van overgangsrecht brengen mee dat op het onderhavige beroep moet worden beslist met toepassing van laatstgenoemde wet zoals die luidde vóór 1 januari 1994.

Zoals uit de onder 2 weergegeven feiten blijkt, vindt de in de bestreden tariefbeslissing neergelegde regeling voor nachttarieven rechtstreeks haar grondslag in de richtlijn tariefopbouw.

Vooropgesteld dient te worden, dat -gelijk het College meermalen als zijn oordeel heeft uitgesproken-goedgekeurde richtlijnen, vastgesteld op grond van de Wet tarieven gezondheidszorg (hierna: WTG), in beginsel als wettelijke voorschriften gelden waaraan verweerder uitvoering dient te geven, tenzij de betrokken richtlijn wegens strijd met een rechtsregel van hogere orde onverbindend is dan wel verweerder in redelijkheid tot afwijken van de richtlijn gehouden zou zijn.

Van het eerste is geen sprake. Gesteld noch gebleken is dat de onderhavige richtlijn op het hier in geding zijnde punt in strijd is met de WTG of enige andere rechtsregel van hogere orde. Meer in het bijzonder ziet het College geen plaats voor het oordeel dat verweerder, in aanmerking genomen de belangen die hem ten tijde van de totstandkoming van de onderhavige richtlijn bekend waren of behoorden te zijn -waaronder mede begrepen de belangen van verzoeker- bij afweging van alle

betrokken belangen niet in redelijkheid tot het vaststellen van dit richtlijn-onderdeel heeft kunnen komen. Wat er ook zij van de door verzoeker aangedragen argumenten, tot laatstbedoeld oordeel kunnen zij in elk geval niet leiden.

Het College wijst in dit verband erop dat uit het onder 2 genoemde advies van de Commissie Donner dat bij het verweerschrift is overgelegd, blijkt dat de keuze van 20.00 uur als ingangstijdstip het resultaat is geweest van een wel doordachte afweging, en voorts op de omstandigheid dat de representatieve organisatie van huisartsen na dat advies nimmer, ook niet bij gelegenheid van de totstandkoming van de richtlijn of van de tariefbeslissing, het tijdstip van ingang van het nachttarief ter discussie heeft gesteld.

Gelet op het hiervoor overwogene behoeft het geen nader betoog dat verweerder in casu gehouden was de bestreden beslissing vast te stellen zoals hij heeft gedaan, namelijk in overeenstemming met het meergenoemde richtlijnonderdeel. Verzoeker heeft geen bijzondere, hem betreffende, omstandigheden aangevoerd welke verweerder aanleiding hadden moeten geven te zijner gunste een van de richtlijn afwijkende tariefbeslissing te nemen.

Anderszins is evenmin gebleken van feiten of omstandigheden op grond waarvan de bestreden beslissing op één der in artikel 5 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie (oud) genoemde gronden voor vernietiging in aanmerking komt. Het beroep moet daarom worden verworpen. Het College acht geen termen aanwezig artikel 8:75 Awb toe te passen.

6. Beslissing

Het College verwerpt het beroep.

» Noot

Volgens art. 8:2 kan geen beroep (als geregeld in de Awb) worden ingesteld tegen a. een besluit inhoudende een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel, en c. een besluit, inhoudende goedkeuring van een besluit, inhoudende een algemeen verbindend voorschrift of een beleidsregel (...) Tot 1 januari 1999 moeten rechters scherp het oog houden op de vraag of het beroep is ingesteld tegen een in art. 8:2 Awb bedoeld besluit - zulks op straffe van niet-ontvankelijkheid van appellant (die zich vervolgens zal kunnen wenden tot de burgerlijke rechter bij dezelfde rechtbank!).

Volgens de president van de rechtbank Utrecht (zie nr. 38) zijn de richtlijnen van het COTG, gegeven op basis van de Wet tarieven gezondheidszorg aan te merken als algemeen verbindende voorschriften. Hij verwijst daarvoor naar de definitie welke is opgenomen in de toelichting bij het voorontwerp van de derde Tranche Awb (p. 116). Opmerking verdient dat deze definitie in die toelichting aandacht krijgt om de onderscheiding met beleidsregels te verduidelijken (een onderscheid dat met het oog op art. 8:2 Awb niet van praktisch belang is). De president bevindt zich in goed gezelschap. Waar het College van Beroep voor het bedrijfsleven over de richtlijnen spreekt als 'wettelijke voorschriften waaraan verweerder uitvoering dient te geven ...' lijkt de kwalificatie algemeen verbindend voorschrift aannemelijk. Tot 1 januari 1999 zal de onverbindendheid van een dergelijke richtlijn zelve bij de administratieve rechter slechts bij wijze van exceptie, dat wil zeggen indirect worden ingeroepen -of, als gezegd- direct maar dan bij de burgerlijke rechter.

MAH